

মণিপুরনা ইন্দিয়াদা তিল্লবা মতুংদা ওইরম্বা লৈঙাক -২০

– উশম খনঞ্জয় সিংহ –

ফেব্ৰুৱাৰী ২৩, ১৯৯০দা য়ুনাইটেড ফ্ৰন্ট মিনিষ্টি অমা শ্ৰী আৱ কে ৱনবীৱ (এম পি পি) না লুচিবা ৱাজভবন্দৰী বেঙকুইট হোলদা ৱাশকথি। শ্ৰী চিন্তামনি পানিগ্ৰাহী, মণিপুৱনী গভৰ্ণৱনা ৱাশক লৌহনথি। মখোয়শিংদুদি :-

১) শ্ৰী আৱ কে ৱনবী, এম পি পি – চীফ মিনিষ্টৱ
২) শ্ৰী কে এচ অমৃতেন্দ্ৰী, জনতা দল – কেবিনেট মিনিষ্টৱ
৩) শ্ৰী পি এচ পৱিজাৎ, সী পি আই – কেবিনেট মিনিষ্টিৱ
৪) শ্ৰী টি এচ হাওকিপ, কে এন এ – কেবিনেট মিনিষ্টৱ
৫) শ্ৰী ভি হংখালিয়ান, এন পি পি – মিনিষ্টৱ ওফ ষ্টেট মাৰ্চ ২, ১৯৯০দা কেবিনেট মিনিষ্টৱ
১১ অমসুং ষ্টেট মিনিষ্টৱ ৯ হাপচিদ্দুনা য়ুনাইটেডফ্ৰন্ট মিনিষ্টি অসি চাউথোকহনথি।

কেবিনেট মিনিষ্টৱশিং অদুদি :-
১) শ্ৰী টি এচ কৃষ্ণ (২) শ্ৰী হোলখোমাং হাওকিপ (৩) শ্ৰী দৱ্লিয়ু নিপামচা (৪) শ্ৰী চুংখোকাই (৫) ডাক্তৱ এম নৱা (৬) শ্ৰী শেনখাই ৱাংচন (৭) শ্ৰী এচ থোইথোই (৮) শ্ৰী সী এচ মনিহাৱ (৯) শ্ৰী ও জয় (১০) শ্ৰী এন এস জোন (১১) শ্ৰী কে এচ জিবোননি।

মিনিষ্টৱ ওফ ষ্টেট ওইনা :-
১) শ্ৰী এম দেবেন (২) শ্ৰী গুমথং হাওকিপ (৩) শ্ৰী এস ব্ৰজগোপাল (৪) শ্ৰী দইসি পানমৈ (৫) শ্ৰী এচ বিধুৱ (৬) শ্ৰী থাংখানলাল (৭) শ্ৰী এন কোমোল (৮) শ্ৰী দৱ্লিয়ু জাগোৱ (৯) শ্ৰী এস ইবোহলনি।

অসুয়া য়ুনাইটেড ফ্ৰন্ট মিনিষ্টি অসিদা কেবিনেট মিনিষ্টৱ ১৫, ষ্টেট মিনিষ্টৱ ১০ লৈৱশ্মী। ষ্টেট মিনষ্টৱ ১০গী মনুংদা মৱিদি ইন্দিপেদেন্দ্ৰেট চাৰ্জ পুৱশ্মী।

মখোয় মখোয়না পায়বা ফমশিং অদুদি :-

- ১) শ্ৰী ৱাজকুমাৱ ৱনবীৱ, চীফ মিনিষ্টৱ (এম পি পি) (১২ এ সী কৈশামথোং)
ক) কনফিদ্দেলিয়েল এন্দ্ কেবিনেট দিপাৰ্টমেণ্ট
খ) পৰ্সনেল এদমিনিষ্ট্ৰেটিভ ৱিফোৰ্ম দিপাৰ্টমেণ্ট
গ) ভিজিলেঞ্চ দিপাৰ্টমেণ্ট
ঘ) হোম দিপাৰ্টমেণ্টনি।
- ২) শ্ৰী কে এচ অমৃতেন্দ্ৰী, দেপুটী চীফ মিনিষ্টৱ (জে দি) (২৩ এ সী ময়াং ইফ্যাল)
ক) পব্লিক ৱাৰ্কস
খ) পব্লিসিটি এন্দ্ ইনফোৰ্মেচন দিপাৰ্টমেণ্ট
- ৩) শ্ৰী পি এচ পৱিজাৎ, মিনিষ্টৱ (সী পি আই) (৮ এ সী লমলাই)
ক) কম্যুনিতি এন্দ্ ৱূৱেল দিভলপমেণ্ট এন্দ্ পঞ্চায়তি ৱাজ দিপাৰ্টমেণ্ট
- ৪) শ্ৰী টি এন হাওকিপ, মিনিষ্টৱ (কে এন এ) (৫৯ এ সী সাইকোট)
ক) পৱাৱ দিপাৰ্টমেণ্ট
খ) দিভলপমেণ্ট ওফ ট্ৰাইবেলস এন্দ্ বেকৱাৰ্দ ক্লাসেস দিপাৰ্টমেণ্ট (ইন্ক্লুদিং দিষ্ট্ৰিক্ট কাউন্সিল)
- ৫) শ্ৰী টি এচ কৃষ্ণ, মিনিষ্টৱ (জে দি) (৩১ এ সী যৌবাল)
ক) ফোৱেষ্ট দিপাৰ্টমেণ্ট
খ) ৱেড্ডেন্যু দিপাৰ্টমেণ্ট
- ৬) শ্ৰী হোলখোমাং হাওকিপ, মিনিষ্টৱ কোংগ্ৰেস (এস) (৫৭ এ সী হেংলেপ)
ক) ইন্দ্ৰষ্টি দিপাৰ্টমেণ্ট
- ৭) শ্ৰী দৱ্লিয়ু নিপামচা, মিনিষ্টৱ কোংগ্ৰেস (এস) (২২ এ সী ৱাঙ্গ্ৰেই)
ক) পি এচ ঈ দিপাৰ্টমেণ্ট
খ) প্লায়িং দিপাৰ্টমেণ্ট
- ৮) শ্ৰী চুংখোকাই দোঙ্গেল, মিনিষ্টৱ কোংগ্ৰেস (এস) (৪৬ এ সী সাইকুল)

– সোৱোক নোৱেন –

ইফ্ফালদৰ্গী কিলোমিটাৰ ৭৫ মুক বৰ্ষা-শুগুনু ৱোদতা চংলগা লৈবা শুগুনু সহৱনি। মণিপুৱৰ্গী ওইনদি সহৱ অসিনা টাউন ২৭কী মনুংদা ঝাইদৰ্গী মতাই ইওই ওইনা লৈবা সহৱ অমসু ওইৱি। কুম্‌জা ২০১১গী মীকোক থিবগী মতুং ইয়া সহৱ অসিগী মীশিং অসি ৫,১৩২ ওইন্দুনা য়ুমকোৱ্ৰা ১০৯৪ ওইৱি। অপীকপা সহৱগী কাঙলুপ্তা চিংলবসু য়ান্না তৱু তন্নবা সহৱ অমনিদি হায়দবা যাৱেই। মপুং ওইনা অপীকপা সহৱ অসিবু মপাঙ্গল লৈনা সহৱ মৱজা ঝাওনবা হোংনৱিৰবসি শুগুনু মু্যনিসিপাল কাউন্সিলনি। অদুগুন্না শুগুনু মু্যনিসিপাল কাউন্সিলগী নুংশিবা মপাউনি গুসি মীয়ামনা খৱদং তন্নবা হোংনজৰিবা।

হৌথিবা মে ২৭, ২০১৮ নোংমাইজিং নুমিৎকী নুমিৎয়ুংবা মতুংদগী হৌগনি হায়দুনা শেম শাবা যৌৱম অমা যাওবা চংলুবনি। নেসনল অৰ্বান লাইফলিভ্ৰুদ মিসন (দে-নলম) গী মখাদা শেমখিবা সেন্ফ হেঞ্জ প্ৰপ্ন খৱদা ৱিভেভলবিং ফন্দ ওইনা য়েহ্লেেকপগী মপুং ওইবা যৌৱমনি। যৌৱম অদু দিৱেস্তৱ মাছ্‌/চীফ টাউন প্লান্ৱৱ (টাউন প্লায়িং দিপাৰ্টমেণ্ট) নেপ্ৰম গীতকুমাৱনা অথোহিবা মীথুং ওইৱগা মৌইৱাংথেম সৱত চেৱৱপাৰ্শন, শুগুনু মু্যনিসিপাল কাউন্সিলনা প্ৰসিদ্দেট ওইৱগা অৱুজম মনিহলনা গেষ্ট্ৰ ওফ ওনৱ ওইথি। নুমিৎত্ৰীী মপুং ওইবা যৌৱম অদু য়ান্না তাঙনা থোকপা যৌৱম অমনি। মৱমদি মণিপুৱ অৰ্বান দিভলপমেণ্ট ওথোৱিটিনা মণিপুৱগী টাউন ২৭মজা অগুন্না শেলগী মতেং পীদুনা নেসনল অৰ্বান লাইফলিৱ্ৰদ মিসনগী মখাদা সেন্ফ হেঞ্জ প্ৰপ্ন কন্না শেপ্ন্নবা হোংনৱি। লৈৱি-লৈৱিবা টাউন অদুগী মীশিং য়েংলগা সেন্ফ প্ৰশশিং শেপ্ন্নবা হোংনবদা এন জি ও খৱসুন্ ৱিহোৰ্‌গ ওৰ্গেনাইজেচন ওইনা খুংশূমল খৱা পীৱগা অটৌবা মতেং পাংহল্গি। সেন্ফ হেঞ্জ প্ৰপ্ন অমা শেপ্ন্দা তঙইফ্ন্দনা চঙদৱা য়াৱবা মচাক খৱা হায়বা তাৱবদি বি পি এল/এ এ ৱাই কাৰ্দ পায়বা মীওই ত্ৰেংং অদুগা কাৰ্দ পায়দৱা মীওই অহুম অমগা পুন্লগা পূন্না মীওই তৱানা শাবা বোদি অমা ওইহাদবনি। হায়ৱিবা বি পি এল/এ এ ৱাই কাৰ্দ পায়বা মীওইনা শেপ্না সেন্ফ হেফ্‌ফ প্ৰপ্‌শিং অসি কুম্‌জা ২০১৬-১৭ ফাওবদি যাৱমই। অদুৱ চংলিবা চ্ৰী ২০১৮দীদি অহোংবা খৱা লৈদুনা কাৰ্দ পায়দ্ৰবসু মশানা সেন্ফ দিক্সৱেসন সাৰ্টিফিকেট অমা পীৱগদি সেন্ফ হেঞ্জ প্ৰপ্ন শেপ্ন্দা মেম্বৱ ওইবা যাৱে।

অদুগুন্না শেপ্না লেহিৱবা সেন্ফ হেঞ্জ প্ৰপ্ন অদুৱ য়েংশিনবীদুনা অমদি মতৌ কৱন্না থা থাগী মৱোমদোম লেপাচনবা শেনখায় খৱা খৱা তুইশিন্দুনা বেঞ্চকী খুথাংদা থমাজিনবা গুন্লৱদি, মণিপুৱ অৰ্বন দিভলপমে্‌ট অথোৱিটিনা হায়ৱিবা সেন্ফ হেঞ্জ প্ৰপ্ন অদুনা লুপা লিশীং ১০ মতেং ওইনা পীগনি। তৌবদি তুইশিল্গিবা শেনফমশিং লেগুনা থা তৰ্কেতি বেঞ্চতা থমাজিনবগী বেঞ্চ ষ্টেটমেণ্ট উত্‌ত্‌না মণিপুৱ অৰ্বান দিভলপমেণ্ট ওথোৱিটিনা কাউন্সিল অদুনা পিছোৰ্‌গ ওৰ্গেনাইজেসনগী খুথাংদা থাগৎকনি। মদু পুন্মক অদু চুশ্মি-লাল্লি হায়বা মুদ্ৰাগী ওফিসৱশিংনা কৃপ্ণা য়েংলগা মতুংদা পীবা য়াবগী অয়াবা চে কাউন্সিল অদুনা থাৱকনি। অদুগা অসিগুন্না প্ৰপ্ন অসি শেপ্‌শুফ অটৌবা যৌদা লৌবিবগীদমক মণিপুৱ অৰ্বান দিভলপমেণ্ট ওথোৱিটিনা ৱিছোৰ্‌গ ওৰ্গেনাইজেসন অদুদা প্ৰপ্ন অমা শেপ্‌দগী মমল ওইনাসু লুপা ২৫৪৭ পীগনি। হায়ৱিবা শেনফম অসি কুম্‌জা ২০১৬-১৭ ফাওবা চ্চনৱমই। হৌজিতি কুম্‌জা ২০১৭-১৮দগী আৱ ও অমগী খুংশূমল অসি সেন্ফ হেঞ্জ প্ৰপ্ন অমদা লুপা ৩০০০দা হেনগৎপ্ৰে। মৱম অদুনা সেন্ফ হেঞ্জ প্ৰপ্ন অমা হিংনবা হোংনবদা মুদ্ৰানা অটৌবা শেনফম অমা তিংলিবনি। অদুগুন্না মমল য়ান্নবা শেফ্‌ফ হেঞ্জ প্ৰপ্‌শিং অদুদা থা তৰ্কেক ফৱকপগী ওইনা পীফম থোকপা ৱিভেভলবিং ফন্দ অদু য়েহ্লেেকপগী যৌৱমনি নুমিৎত্ৰীী শুগুনু চিং অৱ কম্যুনিতি হোলদা পাঙ্থোকথিবা। অসিগুন্না সেন্ফ হেঞ্জ প্ৰপ্‌শিংসি মণিপুৱ ৱেজিষ্ট্ৰেসন ওফ কো-ওপৱেটিভ সোসাইটি, এষ্টকী মখাদা মপাঙ্গল লৈনা ৱেজিষ্ট্ৰেসন টৌননবসু ৱিছোৰ্‌গ ওৰ্গেনাইজেসনশিং অদুনা হোংনবীগনি। ৱেজিষ্ট্ৰেসন ফ্‌লবা অমদি থা তৰ্কেকী চ্চন-কাঙলোন চ্চুন্না সেন্ফ হেফ্‌ফ প্ৰপ্ন ২৬তা মুদ্ৰানা পীখৱকপা অপূনবা শেনফম লুপা লিশীং ১০/১০গী ৱিভেভলবিং ফন্দ অদু খুংশিলবগী যৌৱমনি নুমিৎত্ৰীী মীয়াম তিবা মফম অমদা শুগুনু মু্যনিসিপাল কাউন্সিলনা হোংনথিবা। নুমিৎত্ৰীী সেন্ফ হেঞ্জ প্ৰপ্ন ২৬ অসি নত্ৰা অতোগ্ৰা সেন্ফ হেঞ্জ প্ৰপ্ন ১৫ অমসু মপুং ফানা শেম শাদুনা মুদ্ৰাদা সৱমিট টৌনবগী কাঙলোন পুন্মক লেইহিবা।

অদুৱ শুগুনু সহৱগী য়ামজদবা মীশিংদা অৱাংবা ৱাখলগী মঙাল ফ্‌নবা হোংনবদা অৱস্ণা যৌদাং

- ক) ফহিনাঙ্গ দিপাৰ্টমেণ্ট ইন্ক্লুদিং এক্সাইজ
- ৯) ডা. এম নৱ, মিনিষ্টৱ (সী পি আই) (৩৪ এ সী ৱাংজিং তেহ্‌ছা)
ক) সাইল এন্দ্ টেক্সোলোজি এন্দ্ ইনভাইৱোনমেণ্ট
- ১০) শ্ৰী শোকাই ৱাংচল , মিনিষ্টৱ (জে দি) (৫৫ এ সী টিপাইমুখ)
ক) মেদিকেল, হেলথ এন্দ্ ফেমিলি ৱেলফেৱ দিপাৰ্টমেণ্ট
- ১১) শ্ৰী এচ থোইথোই, মিনিষ্টৱ (এম পি পি) (১৮ এ সী কোহ্লেজিম)
ক) এদুকেসন
- ১২) শ্ৰী চান্দম মনিহাৱ, মিনিষ্টৱ (এম পি পি) (৩ এ সী খুৱাই)
ক) এগ্ৰিকলচৱ দিপাৰ্টমেণ্ট ইন্ক্লুদিং কাদা
- ১৩) শ্ৰী ও জয়, মিনিষ্টৱ (এম পি পি) (২০ এ সী লংথবাল)
ক) ইৱিগেসন এন্দ্ ফ্ৰুদ কন্‌ত্ৰোল দিপাৰ্টমেণ্ট
খ) লো এন্দ্ লেজিসলেটিভ এফেৱস দিপাৰ্টমেণ্ট
- ১৪) শ্ৰী এন এস জোন, মিনিষ্টৱ (জে দি) (৫০ এ সী কাংপোকপী)
ক) মাইনৱ ইৱিগেসন দিপাৰ্টমেণ্ট
খ) মাছ্‌দ
গ) লেবৱ দিপাৰ্টমেণ্ট
- ১৫) শ্ৰী কে এচ জিবোন, মিনিষ্টৱ (জে দি) (২৬ এ সী বিফুপুৱ)
ক) কো ওপৱেসন দিপাৰ্টমেণ্ট
খ) আৰ্টস এন্দ্ কলচৱ দিপাৰ্টমেণ্ট

ষ্টেট মিনিষ্টৱশিং

- ১৬) শ্ৰী ভি হাংখালিয়ান, ষ্টেট মিনিষ্টৱ (এম পি পি) (৫৮ এ সী চুড়াচান্দপুৱ)
ক) ফিসৱ দিপাৰ্টমেণ্ট
খ) এনিমেল হাজ্‌বেদৰি এন্দ্ ভেটিৱিৱৰি দিপাৰ্টমেণ্ট
- ১৭) শ্ৰী এম দেবেন, ষ্টেট মিনিষ্টৱ (এম পি পি) (১৭ এ সী লমশাং)
ক) মাছ্‌দ
- ১৮) শ্ৰী থাংখানলাল, ষ্টেট মিনিষ্টৱ (কে এন এ) (৬০ এ সী সিংহাং)
ক) ট্ৰান্সপোৰ্ট দিপাৰ্টমেণ্ট
খ) এদুকেসন দিপাৰ্টমেণ্ট
- ১৯) শ্ৰী দৱ্লিয়ু জাগোৱ, ষ্টেট মিনিষ্টৱ (কোংগ্ৰেস এস) (২ এ সী হৈঙাং)
ক) সোসিয়েল ৱেলফেৱ দিপাৰ্টমেণ্ট
খ) সেৱিকলচৱ দিপাৰ্টমেণ্ট
- ২০) শ্ৰী গুমথং হাওকিপ, ষ্টেট মিনষ্টৱ (এম পি পি) (৫১ এ সী সাইটু)
ক) এফ সী এস
খ) দিভলপমেণ্ট ওফ ট্ৰাইবেল এন্দ্ বেকৱাৰ্দ ক্লাসেস
- ২১) শ্ৰী এস ব্ৰজগোপাল শৰ্ম্মা, ষ্টেট মিনিষ্টৱ (কোংগ্ৰেস এস) (৫৩ এ সী থোংজ্‌)
ক) ইন্দ্ৰষ্টি
খ) এগ্ৰিকলচৱ
- ২২) শ্ৰী দাইশিন পানমৈ, ষ্টেট মিনিষ্টৱ (জে দি) (৫৩ এ সী তমেংলোং)
ক) পি দৱ্লিয়ু দি
খ) মাইনৱ ইৱিগেসন দিপাৰ্টমেণ্ট
- ২৩) শ্ৰী এচ বিধুৱ, ষ্টেট মিনিষ্টৱ (৬ এ সী ক্ৰোৱাও)
ক) মেদিকেল হেলথ এন্দ্ ফেমিলি ৱেলফেৱ দিপাৰ্টমেণ্ট
খ) ইৱিগেসন এন্দ্ হেলথ কন্‌ত্ৰোল
- ২৪) শ্ৰী এন কোলোন, ষ্টেট মিনিষ্টৱ (জে দি) (৩৩ এ সী হৈৱোক)
ক) ফোৱেষ্ট
খ) ৱেড্ডেন্যু দিপাৰ্টমেণ্ট

শুগুনু লমদমগী নুংশিবা মপাউ

লৌৱিবা কাউন্সিল অসিগী চেৱপাৰ্শন মৌইৱাংথেম সৱতনদি নুংনাংবা পোন্ধি। মৱমদি গুসি ফাওবদা শুগুনুগী ওইনা লৈৱিবা মীয়ামগী পুন্সি মৱেক-মহাও থোক্ৰা হিংবা গুমদি। শেহ্লেেক লন্দ্ৰী মৱাং কায়বা গুমদি। কৱন্না শিনফমনা মপুং ওইৱগা তুংগী পুন্সি অমদি হৌজিকী হিংলিবা পুন্সি মৱেলদা নুংঙাইবগী মমি উদনা হিংবা মীওইনা মপুং ওইৱি। মতাংসিদিন চেৱপাৰ্শন সৱতকী থশ্মোয়দা ফাওৱিবা নুংঙাইতবগী মমিদুনা ৱাৱেং অসিবু ইজৰিবা এগী থশ্মোয়বু খুদুম চনত্ৰিবা। শুগুনু মীয়ামগী মৱজা মণিপুৱ লৈঙাকী অচৰ্বা যৌমীদি লাইৱদনা ইচম চন্না যৌমী অমফাওবা ওইবা গুমদি। লাইৱিক লাইশুগী মঙাল মপুং ফানা ফংবা গুন্মদে। অহল-লমনগী মীংয়েং খাদা অযুক্‌, নুংথিল ট্ৰাসন্না য়াওৱবা মইহেৱোয়শিং অমত্তা উৰা ফংদে। উৰা ফংলিবা হায়ববু লৈঙাকী ওইবা সেক্ৰে দৱি ফুল অমখকী মমায় গাফুনা মশা মশাগী কেৱিৱৱগী ৱাফম নত্তনা হিংবা অদুখক মঙইৱে। ফুল অসিদগী মেত্ৰিক পৱিষ্কা হেক লানবগা নহাৱোল নুপামচাশিংদি ইন্দিয়ন আৰ্মিদা চন্‌নবা হোংনবা অসিনা ঝাইদৰ্গী মৱ্‌কওইবা পাশ্‌দম অমা ওইৱি। মখা তমখদুনা অৱাংবা থাক্কী মইহ মশীং ফংনবা হোংনবগী লন্দ্ৰী লমদমসিগী চ্চনবী ওইদে। অমৱোমদা নুপীমচাশিংনা হেহ্ৰা খুদোংথী। তঙইফ্ন্দনা লৈঙাকী সেকেন্দৱি ফুল অসিদগী ট্ৰুয়েঞ্চ লানবা তাৱবসু মশীং য়ামদ্ৰি। কৱিগুন্না নুপীমচা খৱদি কক্‌চিং খুনে কোলেজদ্ৰুদী বি এগী মঙাল ফংনবা হোংনৱল্‌বসু মপুং ফাদনা লেইশিংখিবনা অয়ান্না ওইৱি। অসিগুন্না পাউ অসিদিন চেৱপাৰ্শন মৌইৱাংথেম সৱতনা লমদমসিগী ওইনা পায়খৎকদবা যৌৱমশিং খন্দোকপদা এৱিয়া দিভলপমেণ্টনা ফ্ৰা নত্ৰংগা মী দিভলপমেণ্টনা ফ্ৰা হায়বগী অৱস্ণা থোঙথাংদা গুসি মী দিভলপমেণ্টকীদমক প্ৰাইওৱিটি পীদুনা সেন্ফ হেঞ্জ প্ৰপ্ককী যৌৱম পাঙ্থোক্লিবা। লমদমসিগী নুপীশিংগী পুন্সি মৱেলসু ফীঅ য়ান্না ফংতে। লমদমসিদা ফিষা লোনশাগী খুদোংচাবা লৈতে হায়না লৌবা য়াই। লৌউ-শিংউগী শিনফমসু মৱাং কায়না লৈতবগুমই। হিংনববা হোংনবদা শুগুনুগী মীয়াম ৱাৱি হায়না লৌদবা যাৱেই। লমদমসিগী ওইনা লন্দ্ৰী থোং, ইৱম-নালা অয়াদ্ৰদি শুগুনু এসিগী মীছৎ শ্ৰী কাংঙ্ৰুম ৱৰ্জিৎকী মখাদা অয়াদ্ৰা চ্চনবা য়ানা শেপ্‌নবসু হিংগদৌৱিবা মীওইশিং অদুগী শেহ্লেেক লন্দ্ৰী ফাংনবা হোংনবসি তঙইফ্ন্দবা অমনি খল্লিবা চেৱপাৰ্শন সৱতকী ৱাখলদা লৈঙাক্ৰ মীংয়েং চ্চঙন্মীংবগী অপাশ্‌তা গুইৱি। যৌৱমদুগী অথোহিবা মীথুংলেন ওইথিবা দিৱেস্তৱ মাছ্‌দনা অগুন্না মইে ফিল দিভলপমেণ্টতা খুমাও চাৰ্ভিশৱা হোংনগনি হায়না থাজবা থগ্‌স্‌না পুন্মকী অমদি শুগুনু মীয়ামদদি মৌৱা ওইগদৌৱিৱনি। নুপীমচাশিং শূফম নোংশফম খঙদবগী কক্‌ঙাওনবা কোন্ধুবা হোংনবগী তঙইফ্ন্দব্দু উদুনা ইফ্‌ফলগী চিংমৈৱোংদা লৈবা ৱে্নু হেপ্‌দলুমাগা খুংশল্‌ৱগা চেৱপাৰ্শন সৱতনা শুগুনু

- ২৫) শ্ৰী এস ইবোহল, ষ্টেট মিনিষ্টৱ (এম পি পি) (২৮ এ সী থাঙ্গ)
ক) কম্যুনিতি এন্দ্ ৱূৱেল দিভলপমেণ্ট এন্দ্ পঞ্চায়টি ৱাজ
খ) পৱাৱ দিপাৰ্টমেণ্ট
- মাৰ্চ ৫, ১৯৯০দা শ্ৰী কে এচ অমৃতেন্দ্ৰীবু দেপু্যাটি চীফ মিনিষ্টৱ ওইথি। জুন ১, ১৯৯০ পুং ১১ তাবদা স্পিকৰনা শ্ৰীমতি হাংমিলা শেজা (জনতা পাৰ্টি) ৪৪ এ সী উখুলদনী কাৱকপা অমসুং শ্ৰী গুংবম কুমাৱজিং ৯ এ সী থাংমৈবদন্দনী কাৱকপা মখোয় অনীবু মণিপুৱ লেজিসলেটিভ কনফৰেন্স হোলদা এম এল এ ওইনা ৱাশক লৌহনথি।
- জুন ৭, ১৯৯০দা শ্ৰী দৱ্লিয়ু কুন্লবিধু প্ৰসিদ্দেট (জে দি) বু ৱাজ্য সভাগী এম পি ওইনা খনথি। মহাক্ৰ ৷ভোট ২৬ ফ্‌খথি।
- জুলাই ২৩, ১৯৯০দা কোংগ্ৰেস এম এল এ ১৪না মখোয় কোংগ্ৰেস আইদনী তেঞ্জ্ৰা, অনৌবা পাৰ্টি মণিপুৱ কোংগ্ৰেস কৌবা অমা শ্ৰী আই তোম্পোকনা লুচিদ্দুনা শেমখি হায়। মখোয়শিং অদুদি ১) শ্ৰী আই তোম্পোক ২) শ্ৰী সোশো লোৱহো ৩) মহশ্মাদ মুহশ্মুদিন শাহ ৪) শ্ৰী আই দি দিজোনাং ৫) শ্ৰী এন অমুজাও ৬) ডা. নিমাইচান্দ লুৱাং ৭) শ্ৰী এন বিৱেন ৮) শ্ৰী গাইখাঙম ৯) শ্ৰী এন জি লুইকাং ১০) শ্ৰী কে এস বেঞ্জামিন ১১) শ্ৰী মাৱ্‌ক মকুংগ্ৰা ১২) শ্ৰী টি ফুংজাথাং ১৩) শ্ৰী ঈ বিৱমন ১৪) শ্ৰী এম মনিহাৱনি। সেৱিয়েল নত্ৰৱ ৮দনী ১৪ ফাওবগী এম এল এশিং অসিনা এম পি সী সী অমসুং স্পিকৰদা দৱখাষ্ট অমমম পীশিন্দুনা মখোয় অনৌবা পাৰ্টি অসিদগী তেঞ্কে, মখোয়গী মমিং লৌথোকপীযু হায়থি।

অদুৱ তাং ২৪-৭-১৯৯০দা স্পিকৰনা মখোয় দিসকালিফাইদ তৌথি। জুলাই ২৬, ১৯৯০দা শ্ৰী তোম্পোক অমসুং অটৈ এম এল এ ৬ অদুব্‌না অনএটেস প্ৰপ্‌নি হায়না শকখঙথি। ওগাষ্ট ২৯, ১৯৯০দা স্পিকৰনা আই তোম্পোকপু হাওসপু ইকায়বা পী অমসুং প্ৰিভিলেজ থুগাই হায়বগীদমজা চ্ৰী ৪ হাওসতগী তাহ্লেেকথি।

সেপ্টেম্বৱ ২৫, ১৯৯০দা শ্ৰী এন মন্দিৰ দেপু্যাটি স্পিকৱ ওইনা খনথি।

জুলাই ২৭, ১৯৯০দা আৱ কে দোৱেন্দ্ৰ ওপোজিসনগী লীদৱ ওইদে হায়না লাউথোকথি।

জুলাই ১০, ১৯৯১দা শ্ৰী এচ বিদুৱ ষ্টেট মিনিষ্টৱ মেদিকেলনা এম বি বি এস এন্দ্ৰঙ্গ পৱিষ্কাগী ৱাথোক অদুগী যৌদাং পুদুনা মন্ত্ৰি মন্দলদগী তোকচৱগে হায়থি। জুলাই ১১, ১৯৯১দা গৱশ্‌মেণ্টনা মদু অয়াবা পািথি।

১০শুবা লোক সভাগী ইলেক্‌শন জুন ১২, ১৯৯১দা ইন্‌ৱ অমসুং আউটৱ মণিপুৱ পাৰ্লিয়ামেণ্টৱি কন্সটিটুসনশিংগী মীখল পূন্না পাঙ্থোকথি।

শ্ৰী মৈজিংমুং কামশোন কোংগ্ৰেস আইনা আউটৱ মণিপুৱ পাৰ্লিয়ামেণ্টৱি কন্সটিটুসনগী মীখলদা মাগা ঝাইদৰ্গী নক্ৰবা লন্দ্ৰা শ্ৰী আৱ লুইখাম জে দিদগী ভোট মশীং ১৮,০০০ হেপ্‌দুনা কাথি। মহাক্ৰা কাথিবসি তাং ১৮-৬-১৯৯১দিন।

শ্ৰী ৱাই য়াইমন তাং ১৭-৬-১৯৯১দা ইন্‌ৱ মণিপুৱ পাৰ্লিয়ামেণ্টৱি কন্সটিটুসন্দগী মহাক্ৰা ঝাইদৰ্গী নক্ৰবা কোংগ্ৰেস আইগী শ্ৰী আৱ কে জয়চন্দ্ৰদগী ভোট মশীং ২১,০০০ হেপ্‌দুনা কাথি। শ্ৰী ৱাই য়াইম এম পি পিগী মীছংনি।

শ্ৰী আই তোম্পোক এম এল এ কোংগ্ৰেস আই (অনএটেস) অমসুং কে বিৱা এম এল এ কোংগ্ৰেস (আই) থাংজিং চিংদা প্লেন কায়বদা তাং ১৬-৮-১৯৯১দা লেইখিদে।

১৩ এ সী শিংজমৈ অমসুং ২৫ এ সী ওইনামগী বাই ইলেক্‌শন নবেম্বৱ ১৬, ১৯৯১দা পাঙ্থোকথি। শ্ৰী আই হেহোচ্চ্ৰ কোংগ্ৰেস (আই) না এম পি পিগী কেন্দিদেট এচ সূৱেদ্ৰকুমাৱদগী ভোট ১৩৪৮ হেপ্‌দুনা কাথি।

শ্ৰীমতি কৈশাম অপাৰী কোংগ্ৰেস (আই) বু তাং ১৭-১১-১৯৯১দা ২৫ ওইনাম এ সীদনী কাৱে লাউথোকথি। মাগী ঝাইদৰ্গী নক্ৰবা এম পি পিগী কেপিদ্দেট শ্ৰী ডাক্তৱ জীতেনদগী ভোট ৬২১ হেল্গি।

শ্ৰীমতি অপাৰী কোংগ্ৰেস (আই) অমসুং শ্ৰী আই হেহোচ্চ্ৰ কোংগ্ৰেস (আই) বু তাং ২১-১১-১৯৯১দা স্পিকৱ ডাক্তৱ ৱোৱবাবুনা এম এল এ ওইনা ৱাশকহনথি।

৭ জন্ৱাৰী ১৯৯২দা মণিপুৱদা পি আৱ থমথি। মসি এপ্ৰিল ৭, ১৯৯২ ফাওপা লেইথি।

এপ্ৰিল ৮, ১৯৯২দা শ্ৰী ৱাজকুমাৱ দোৱেন্দ্ৰনা চীফ মিনিষ্টৱ ওইথি। **☞**

– সোৱোক নোৱেন –

বজাৱগী মথক থংবা শৰ্কজা য়োংখম ত্ৰা থাদুনা ফিষা লোনশাগী ব্ৰেনিং পীবা হৌৱে। অদুগা হৌজিক নুপীমচাশিংগী ওইনা খুংশা হৈবদা অকনবা লমজেল অমা ওইৱক্লিবা এমত্ৰোইদিৱগী শিনফম লমদমসিদদি মমি অম্দ্ৰি। মৱ্‌কওইনা নহাৱোল-অহল্লোন নুপী-নুপা খায়দনা ফিল দিভলপমেণ্টকী প্ৰোগ্ৰাম খুমাঙ চাৰ্ভশিনবা মথৌ তাৱি। লৈঙাক্ৰ লমদমসিগীনি হায়দুনা থল্লিৱিবা লেইশঙ খৱসিদিদি পুন্সি মৱেলদা অটৌবা মতেং অমদি ওইৱি। এমত্ৰোইমেণ্ট একচেঞ্জ ওফিস অদুৱ মসিগী মথৌদি ইৱৌ লৌনবগী মমি ফংদে। ইলেক্ৰিসিটি ওফিস মসিমদি মপুং ফানা কৱনবা পীৱি। ৱাটস সপ্নাই মসিসু কৱনবা ফংলি। মৌহৌ লাংপোক্কীদমক ফয়ৱ সাৰ্ভিস, এস দি পি গুগী থাক্ত পুন্সি ষ্টেনস, প্ৰাইমাৱি সব সেন্ত্ৰদগী হোপ্পিটাল ওইনা থল্লিবা লোয়ননা ভেটিৱিৱৱি লেইশঙ খৱা অসিনা অটৌবা হিংবদা মতেংদি ওইৱি। অদুৱ লুৱিবদি শেহ্লেেক লন্দ্ৰীগী পোৱম য়াংপা গুদমদবা অসিমতং কোকপা গুন্লৱদি খৱমথৈদি শাফলনি খল্লিবা শুগুনুগী মীয়ামনি। প্ৰাইভেট ফুল্‌না খুলিংবা লামদম অমা ওইৱবা মণিপুৱদা প্ৰাইভেট ফুল্গী মমিং তাহৌবা গুম্দ্ৰি।

শুগুনু বজাৱগী পোথোক্ৰা অতোপ্ৰা মীওইনা কৱনবা ইফুং ফংহনবা গুদম্ৰবসু নোংমগী ওইবা পোথোক্ৰা লমদমসিগী ওইনদি লিৱ্ৰা কোৱৱগা অযুক্‌, নুমিদাংগী পুন্সি গুইনা হিংবা বজাৱ ওইৱি। লমদনফম লৈতবনা হেহ্ৰা পাকথোক চাউথোকপগী মমি অদুক হাল্ৰা তাদ্ৰি। অদুৱ শুগুনু মু্যনিসিপাল কাউন্সিলদি অতৈ কাউন্সিলগুন্না হোংনবগী চাং কৱিসু শোখদনা হোংনৱিৱনি।